

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΙΖ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

Εἶχεν ἀληθῶς ἡ Χαναναία πίστιν, εἶχε φρόνησιν, εἶχε ταπεινοφροσύνην· πλήν, ἐὰν ἔλειπεν ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῆς ἡ ἐπιμονή, οὐκ ἔθεραπεύετο ἡ θυγάτηρ αὐτῆς· ἐπέμεινε στερεὰ καὶ ἀσάλευτος εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, κἀν πολλὴν καὶ μεγάλην εὗρε τὴν ἐναντιότητα, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίκησε, καὶ ἀπέλαβε τοῦ ποθουμένου, καθὼς ἦθελε καὶ ἐπεθύμει· « Γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις ».

Βλέπω δέ, ὅτι ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἔστιν ἀρετὴ τοσοῦτον ἀναγκαία, ὡςει χωρὶς αὐτῆς οὐδὲς ἀπολαμβάνει τῆς ποθουμένης σωτηρίας. Ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν,

καὶ πιστεύομεν, ὅτι ἐκεῖνος μόνον φθάνει εἰς τοῦ παραδείσου τὴν κατοίκησιν, ὃστις περιπατεῖ τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον. Τοῦτον δὲ τὸν δρόμον ἐσήμανεν ἡ κλίμαξ τοῦ πατριάρχου Ἰακώβου, « Ἡ ἐςηριγμένη ἐν τῇ γῇ », ^{τεν. 28,} καὶ φθάνουσα εἰς τὸ ὑψός τοῦ οὐρανοῦ· δὶ αὐτῆς οἱ ἄγγελοι καταβαίνουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, φέροντες τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν, καὶ οἱ ἀνθρώποι, ὅμοιοι γενόμενοι τοῖς ἀγγέλοις, ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν· ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ταπείνωσις, ἡ ὑπακοή, ἡ σωφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ ηγοστεία, ἡ ἀγρυ-

πνία, αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ εἰσιν αἱ βαθύτερες ταύτης τῆς οὐρανίου χλίμακος· ἐάν τις ἀπὸ τούτου τοῦ ἀνωφεροῦ δρόμου ἢ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ κάτω, ἢ μὴ τρέχῃ ἀύκνως ἐπὶ τὰ ἄνω, ἐκπίπτει τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, καὶ πολλὰς βαθύτερας ἀνέβη, ὅπερ ἐστί, καὶ πολλὰς ἀρετὰς ἐκατώρθωσε. Τοῦτο διδάσκει ἡμᾶς ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἱεζεκιήλ,
ιεζ. 33, λέγων· « Εἶπον· πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ
» σου, δικαιοσύνη δικαίου οὐ μὴ ἔξελεῖται
» αὐτὸν, ἐν γῇ ἀν ἡμέρᾳ πλανηθῆ ». Τοῦτο αὐτὸς ἐδίδαξε καὶ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου,
λουκ. 9, εἰπὼν· « Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ’ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ
» ὅπιστα, εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν
» τοῦ θεοῦ ». Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεῖος οὗτος δρόμος ἐστὶν ἀνωφερῆς, ἢ δὲ τοῦ ἀνθρώπου προαίρεσις ἐκ νεότητος ἀχρι τοῦ ἐσχάτου γῆρατος αὐτοῦ κλίνει εἰς τὸ κάταντες, διὰ τοῦτο πολλοὶ μὲν προθύμως ἀρχονται τῆς ἀναβάσεως, ἐκεῖνοι δὲ μόνοι οὐ καταχρηματίζονται, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἀναβαίνουσιν,
ταῦτα ἐπιμένουσι. στερεοὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν προθυμίαν καὶ ἀκλδνητοι.

Εἰς τοῦτον τὸν οὐράνιον δρόμον συναντᾶς ἀπιθόλους, ἀόκνως ἐπιβουλεύοντας, συναντᾶς πολεμίους, νύκτωρ καὶ μεθ’ ἡμέραν πολεμοῦντας, συναντᾶς ληστάς, βέλη πεπυρωμένα κατὰ σοῦ διὰ παντὸς φίπτοντας· « Τέκνον, λέγει ὁ σοφὸς Σειράχ, εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ Κυρίῳ, ἐτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς πειρασμόν ». Νησεύεις, ἵνα καταδαμάστης τὴν ἐπιβουλὴν τῆς σαρκὸς σου; ἀρκετὸν δπλον κατὰ τῶν κακῶν τῆς σαρκὸς ἐπιθυμιῶν ἢ νηστεία· ἐάν οὖν ἐπιμείνῃς νηστεύων, νικᾶς, καὶ θριαμβεύεις

κατὰ τῆς τυραννούσης σε σάρκός ἐάν δὲ ἐπὶ προφάσει ἀδυναμίας καὶ ἀτονίας μὴ ἐπιμείνῃς εἰς τὴν νηστείαν, ἐκπίπτεις τῆς σωφροσύνης, φεύγεις τῶν κακῶν ἀνθρώπων τὰς συναναρροφάς. Φεύγεις τὰ θέατρα, τοὺς χορούς, τὰς πανηγύρεις, τὰ παιγνια; ἴσχυρὸν δπλον ἐστὶ κατὰ τῆς πολεμούσης τοῦ κόσμου ματαιότητος ἡ φυγή· ἐάν οὖν ἐπιμείνῃς φεύγων τὰ τοιαῦτα διὰ παντός, νικᾶς, καὶ θριαμβεύεις κατὰ πάσης κοσμικῆς ἐμπαθείας· ἐάν δὲ ἐπὶ προφάσει φίλων ἡ συγγενῶν ἢ ἀρχόντων σταθῆς, καὶ ἐκπαταλίπης τὴν φυγήν, γίνεσαι ἐμπαθής καὶ ματαιόφρων. Προσεύχεσαι μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας; καλὴ πανοπλία ἡ προσευχὴ κατὰ τῶν πεπυρωμένων τοῦ διαβόλου βελῶν· « ἐάν ἀδιαλείπτως προσεύχεσαι » κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν, νικᾶς, καὶ θριαμβεύεις κατὰ τῶν δαιμόνων τῶν θανατηφόρων ἐχθρῶν σου· ἐάν δὲ ἐπὶ προφάσει ἀναγκαίων ὑποθέσεων μὴ ἐπιμείνῃς προσευχόμενος, ἀλλὰ παύσης, δέξαι τόπε τραύματα καὶ πληγὰς τοῦ διαβόλου καὶ μάλωπας ἐλεεινούς.

Ο θεῖος ἀπόστολος Παῦλος προβάλλει¹²¹ εἰς τὸν χριστιανὸν παράδειγμα τὸν καλὸν στρατιώτην· « Σὺ οὖν, γράφει πρὸς τὸν Τιμόθεον, κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης ». Ποῖος οὖν ἐστιν ὁ καλὸς στρατιώτης; ὁ ἐπίμονος, ἢ ὁ ἀνεπίμονος; Ποῖος, ὃστις ἐπιμένει εἰς τὸ πολεμικὸν¹²² ἔως τέλους, καὶ πολεμεῖ ἀφόβως καὶ μάχεται ἀνδρείως, ἢ ἐκεῖνος, ὃστις ἢ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πάλης ἢ μετὰ τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον συγχρουσμὸν, ἐμφοβος γενόμενος, στρέφει τὰ γῶτα καὶ φεύγει; « Οὐδείς, λέγει,¹²³

» στρατεύμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ ». Τί δὲ ἄλλο σημαίνουσι τὰ λόγια ταῦτα, εἰμήν ὅτι ὁ στρατιώτης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἔνα καὶ μόνον σκοπὸν ἀποθλέπει, καὶ εἰς αὐτὸν χωρίς τινος ἄλλης φροντίδος διὰ παντὸς ἐπιμένει, εἰς τὴν διὰ τῆς ἀρετῆς δηλαδὴ εὐαρέστησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κατατάξαντος αὐτὸν εἰς τὴν θείαν αὐτοῦ στρατιάν;

Ἔνα δὲ μὴ ἀποκάμωμεν ἀναβαίνοντες ταύτην τὴν μακαρίαν ὁδόν, προβάλλει ἡμῖν ὁ αὐτὸς ἀπόστολος πλήθιος ἀνδρῶν μαρτυρούντων, διὰ τῆς ἐπιμονῆς εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἐτέλεσαν θεαρέστως τὸν τῆς εερ. 12. ἀθλήσεως ἀγῶνα. « Τοιγαροῦν, λέγει, καὶ » ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡ-
1. » μῖν νέφος μαρτύρων, ὅγκον ἀποθέμενοι » πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, » δὶς ὑπομονῆς τρέχομεν τὸν προκείμενον » ἡμῖν ἀγῶνα ». Μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τοῦ Ἱώβ τὸ ἐπίμονον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρετήν.
ιεε. 1. δὲ Ἱώβ ἐν καιρῷ τῆς εὐτυχίας αὐτοῦ, ἀγ-
2. » θρωπος ἀληθινός, ἀμεμπτος, δίκαιος, θεο-
» σεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ
» πραγμάτους τὸν αὐτὸν δὲ Ἱώβ βλέπεις καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς δυστυχίας αὐτοῦ φθορὰ ὀλόρριζος πάντων τῶν ὑπαρχόντων, θάνατος αἰφνίδιος πάντων ὁμοῦ τῶν φιλ-
22. πάτων αὐτοῦ τέκνων, πτωχεία ἐσχάτη, ἀγθένεια ἐλεεινή, πληγαὶ ὀδυνηραὶ περιέ-
» σχον αὐτόν. « Ἐν τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἥμαρτεν Ἱώβ » ἐναντίον τοῦ Κυρίου, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφρο-
» σύνην τῷ θεῷ. Στερεός ἴσταται, καὶ οὐδόλως σαλεύει ἀπὸ τῆς ἀρετῆς καὶ ἐν

τῷ καιρῷ τῶν συμφορῶν αὐτοῦ φιλοσοφεῖ μὲν τότε περὶ τῆς εὔτελείας τῆς ἀνθρωπί-
νης φύσεως. « Αὐτὸς γυμνὸς ἔξηλθιον ἐκ αὐτ. 21, » κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύ-
» σομαι ἐκεῖ ». προσφέρει δὲ τῷ θεῷ τὴν θυσίαν τῆς ὑπακοῆς καὶ εὐγνωμοσύνης. « Ο Κύριος ἔδωκεν, δ. Κύριος ἀφείλετο· ως » τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως ἐγένετο ». εὐλογεῖ δὲ μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας τὸν θεόν. « Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ».

Μαρτυρεῖ ἡ περὶ τοῦ Μωϋσέως ἱστορία τὴν ἐπιμονὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρετήν. οὐδὲ δ. φόβος τοῦ βασιλέως Φαραὼ, οὐδὲ ἡ τεσ-
σαρακονταετής περιήγησις ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ, οὐδὲ ἡ ἐν αὐτῇ πεῖνα καὶ ἡ δίψα, οὐδὲ οἱ ἀπροσδόκητοι τῶν ἐχθρῶν πόλεμοι, οὐδὲ αἱ πυκναὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐπαναστάσεις ἐσάλευσαν τὸ ἐπίμονον καὶ 3. Μακα-
6, 19. στερέμιον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Μαρτυρεῖ 4. Βασ. 2. τὴν ἐπιμονὴν εἰς τὰ καλὰ ἔργα ὁ Ἐλεάζαρ 23. τυμπανιζόμενος, δ. Ἐλισσαῖος περιπαιζό-
μενος, δ. Ιερεμίας τυπτόμενος καὶ φυλακι-
3. Βασ. 22, 24. ζόμενος, δ. Μιχαίας ῥαπιζόμενος καὶ κα-
2. Παρακ. 24, 21. θειργυνόμενος, δ. Ζευχαῖας δ καὶ Ἀζαρίας ἀργ. ἐν τῆς πρὸς Ἀφρι-
λαμπάσιος, δ. Ησαίας πριωνιζόμενος,
επιστ. πάντες οἱ ἐν νόμῳ δίκαιοι, οἵτινες ἐπέμενον εἰς τὸν προκείμενον αὐτοῖς ἀγῶνα, ε. Υζε-
εερ. 11, 37, 38. » ρούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ἐν » ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι, καὶ » σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς ». ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μετὰ τὴν εὐαγγελι-
κὴν χάριν ἄγιοι, οἵτινες ἐπέμειναν εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα, πειρῶντες, διψῶντες, 1. Κορ. 4, γυμνητεύοντες, κολαφιζόμενοι, ἀσατρύντες, κοπιῶντες, « Ἐργαζόμενοι, ταῖς ιδίαις χερ- αὐτ. 12, » σί, λοιδορούμενοι, διωκόμενοι, βλασφη- αὐτ. 13.

» μούμενοι, ὡς περικαθάρματα καὶ περί-
» φημα » πάντων λογιζόμενοι. Μαρτυροῦσιν
οἱ ἄγιοι μάρτυρες περὶ τῆς εἰς τὴν ἀρετὴν
ἐπιμονῆς· τούτους οὐδὲ τὸ πῦρ, οὐδὲ τὰ
ἀρθρέμβολα, οὐδὲ αἱ σοῦβλαι, οὐδὲ τὰ τή-
γανα, οὐδὲ αἱ ἐκδάρσεις τοῦ δέρματος, οὐδὲ
αἱ ἐκριζώσεις τῶν ὁδόντων καὶ ὄνυχων,
οὐδὲ τῶν ὄμμάτων αἱ ἔξορύξεις, οὐδὲ τὰ
ἄλλα ὀδυνηρότατα βασανιστήρια, ὅσα ἐ-
φεύρηκεν ἢ ἀσπλαγχνία τῶν ὠμοτάπων
τυράννων, ἐδυνήθησαν νὰ σαλεύσωσιν αὐ-
τοὺς ὄλοτελῶς ἀπὸ τοῦ προκειμένου ἀγῶνος.
Τοιαύτη ἐπιμονὴ καὶ σταθερότης ἀναγκαῖα
ἐστὶν εἰς τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας.

Τί οὖν ἐλπίζομεν ἡμεῖς, γυμνοὶ ὄντες
τῆς εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἐπιμονῆς; Ἡμεῖς
σήμερον νηστεύομεν, καὶ αὔριον ὑπερκόρως
χορταζόμεθα, καὶ ἄχρι μέθης πίνομεν, καὶ
κραιπαλῶμεν· σήμερον προσευχόμεθα, καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἢ τέσσαρας μόλις ἐνθυ-
μούμεθα τῆς προσευχῆς τὸ ἔργον· σήμερον
σωφρονοῦμεν, καὶ αὔριον ἀσελγοῦμεν· σήμε-
ραν ἐλεοῦμεν τὸν πτωχόν, καὶ αὔριον ἀπο-
στρέφομεν τὸ πρόσωπον ἡμῶν ἀπ' αὐτοῦ·
σήμερον περιπατοῦμεν τῆς ἀρετῆς τὸν
δρόμον, αὔριον δὲ ἕνα μικρότατον παιρα-
σμὸν στρέφομεν εἰς τὰ ὄπίσω.

Ἡ ἀμαρτία ἐστὶν εὐπερίστατος· ὅπου
καὶ ἀν σαλῆς, καὶ ὅπου καὶ ἀν στρέψης τὰ
ὄμματα, ἐκεῖ βλέπεις ἀμαρτίας ἀφορμήν·
πᾶσα ὑπόθεσις καὶ πᾶν ἔργον περικεκυλω-
μένον ἐστὶν ὑπὸ τῶν περιστάσεων τῆς
ἀμαρτίας. Καὶ οἱ μὲν ἄγιοι ἀνθρώποι, ἐπει-
δὴ εἶχον τὴν ἀρετὴν τῆς ἐπιμονῆς, « οὐδὲ
πομ. 8, » θλίψις, οὐδὲ στενοχωρία, οὐδὲ διωγμός,
35, 38. « οὐδὲ λυμός, οὐδὲ γυμνότης, οὐδὲ κίνδυνος,

» οὐδὲ μάχαιρα, οὐδὲ θάνατος, οὐδὲ ζωή,
» οὐδὲ ἄγγελοι, οὐδὲ δαίμονες », οὐδὲ ἄλλη
τις ὅποιαδήποτε περίσασις ἐσάλευεν αὐτοὺς
ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ἐν πᾶσι ^{καὶ τῷ}
τούτοις ἐνίκων διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἀγαπή-
σαντος αὐτούς· ήμεῖς δὲ οἱ ἄθλιοι, ἐξερημένοι
ὄγτες τοῦ χαρίσματος τῆς ἐπιμονῆς, καὶ
μηδόλως περὶ τῆς κτήσεως αὐτοῦ φροντί-
ζοντες, διὰ μικρὰν θλίψιν, ἢ διὰ ὀλίγην
στενοχωρίαν, ἢ διὰ εὐκαταφρόνητον πειρα-
σμὸν φεύγομεν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ σταδίου τῶν
ἀρετῶν, ἐκκλίνομεν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ δρόμου
τῆς ἀρετῆς, καὶ καταχρηματίζομεθα εἰς τῆς
ἀμαρτίας τοὺς χάνδακας.

Ἐκεῖνοι ἡσαν, λέγετε, ἀνθρώποι ἐκλε-
κτοί, ἐκεῖνοι εἶχον χάριν Θεοῦ κατ' εἴσοχήν,
καὶ διὰ τοῦτο, ἐπιμείναντες ἐως τέλους εἰς
τῆς ἀρετῆς τὸν ἀγῶνα, εὐτρέστησαν τῷ
Θεῷ. Ἀδελφοί, μὴ πλανῶμεν ἐκυρίους· ἐκεῖ-
νοι ἡσαν ἀνθρώποι, ὃσπερ καὶ ἡμεῖς, τὴν
ἀντὴν εἶχον φύσιν, τὰς αὐτὰς ἀδυναμίας,
τὰ αὐτὰ πάθη, τοὺς αὐτοὺς μᾶλλον δὲ καὶ
πολλῷ περισσότερους πειρασμούς· ἐκεῖνοι
ἡσαν ἀνθρώποι ἐκλεκτοί, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς
~~ἐπίτης ἐπομένῳ ἐκλεκτοί~~ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου
« Ἐγὼ ἔξελεξάιμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου »
ἢ μόνον περὶ ἐκείνων ἐρρέθη, ἀλλὰ καὶ περὶ ^{καὶ τῷ}
πάντων τῶν διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν πιστευ-
σάντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· διὰ τοῦτο
καὶ ὁ μακάριος Ηέτρος ἐκλεκτὸν ὡνόμασε
τῶν χριστιανῶν τὸ γένος· « Ὑμεῖς δὲ γένος ^{αὐτοῦ} _{20.}
» ἐκλεκτόν, βασίλειον ιεράτευμα, ἔθνος ^{1.} Πέπ.
» ἄγιον, λαός εἰς περιποίησιν ». Ἐδώ ἐκεῖ-
νοι εἶχον χάριν Θεοῦ κατ' εἴσοχήν, τὴν αὐτὴν
χάριν, ἐὰν θέλωμεν, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς· διότι
« Ἰησοῦς Χριστός χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐ-^{2, 9.} _{14.}

» τὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ». Ὁ θεὸς οὐκ ἔστι προσωπολήπτης, ἐπίσης πάντας ἀγαπᾷ, ἐπίσης εἰς πάντας δωρεῖται τὴν χάριν. ἀμ. 2. 10, 11.

» Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ. » ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίω τε πρῶτον καὶ Ἐλληνι· οὐ γάρ ἐστι προσωποληπτόν φίᾳ παρὰ τῷ θεῷ ».

« Η ἐπιμονή, λέγεις, εἰς τὴν ἀρετὴν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ζωῆς ἡώς θανάτου ἔστι κατόρθωμα δύσκολον. Ἀληθῶς δύσκολον διὰ

τοῦτο δὲ ὁ νομίμως ἀθλήσας στεφανοῦται· διὰ τοῦτο οἱ νικηταὶ λαμβάνουσι σέφανον ἄφθαρτον καὶ δόξαν ἀμάραντον, καὶ βασιλείαν αἰώνιον. Ἀλλὰ τίς δύναται εἰς ὅλου τὸ διάστημα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀναμέσον τοσούτων ματαιοτήτων τοῦ κόσμου, καὶ τοσούτου πυρὸς τῆς σαρκός, καὶ τοσούτων παγίδων καὶ βελῶν τοῦ διαβόλου, νὰ φυλάξῃ τὸν αὐτὸν τόνον εἰς τὸν ψυχήν, καὶ τὴν αὐτὴν προθυμίαν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ νὰ μείνῃ ἀτρωτός καὶ ἀναμάρτητος; Τίς δύναται; δύναται ὅστις θέλει οὐχὶ ἰδίᾳ, ἀλλὰ θείᾳ δυνάμει, ἥτις πλουσία καὶ δαψιλής δίδοται εἰς τοὺς τοιούτους ἀγωνιστάς· καὶ δὲ τραυματισθῆ ὁ ἀγωνιζόμενος, ἐὰν μὴ ἐκκλίνῃ απὸ τῆς οδοῦ, ἀλλὰ θεραπεύσας τὴν πληγὴν αὐτοῦ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, πάλιν τρέχει, καὶ ἀγωνίζεται τὸν καλὸν ἀγῶνα, καὶ λαμβάνει τὸν αὐτὸν τῆς νίκης σέφανον.

Εἰς τοῦ κοσμικοῦ πολέμου τὸ στάδιον τραυματίζονται πολλάκις οἱ στρατιῶται· καὶ οἱ μὲν ἐπίμονοι, συνδέοντες καὶ θεραπεύοντες τὰς αὐτῶν πληγάς, πάλιν ἵστανται εἰς τὸ στάδιον, πολεμοῦσι, καθὼς καὶ πρότερον, καὶ στεφαγοῦνται οἱ δὲ ἀνεπίμονοι,

ὅταν τραυματισθῶσιν, ἐγκαταλείπουσιν εὐθὺς τὸ στρατόπεδον, καὶ φεύγοντες ἐκπίπτουσι τῆς στρατιωτικῆς τάξεως καὶ τῶν τῆς νίκης βραβείων. Τοῦτο βλέπομεν καὶ εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας· ἀλλοι μὲν τῶν τοῦ Χριστοῦ στρατιωτῶν τραυματίζομενοι θεραπεύουσι τὰς πληγὰς αὐτῶν, καὶ πάλιν ἐπιμένουσιν εἰς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα, ἀλλοι δὲ μετὰ τὸ τραῦμα φεύγουσι καὶ ἀπολοῦνται.

Δύο ἀνδρες γίνονται στρατιῶται τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰούδας· καὶ οἱ δύο, ἀκολουθοῦντες αὐτῷ, ἀκούοντες τὴν οὐράνιον αὐτοῦ διδασκαλίαν, βλέπουσι τὰ θαύματα, ἀξιοῦνται τῆς ἀποστολικῆς χάριτος, τρέχουσι πὸν αὐτὸν τῆς σωτηρίας δρόμον· τοῦ Πέτρου τραυματίζει τὴν ψυχὴν ἡ ἀρνητικής, τοῦ Ἰούδα ἡ προδοσία· ἀλλαγής, λόγος Πέτρος πλύνει τὴν πληγὴν αὐτοῦ διὰ τῶν πικρῶν δακρύων, καὶ βάλλει ἐπάνω εἰς αὐτὴν τῆς μετανοίας τὸ βάλσαμον· οὗτον πάλιν ἐπιστηρίζεται, πάλιν μετὰ προθυμίας τρέχει τὸν αὐτὸν δρόμον, καὶ ἀξιος κρίνεται τῆς ἀποστολικῆς χάριτος καὶ τῆς ἐπουρανίου μετακείται· οἱ Ἰούδας φεύγει ἀπὸ τοῦ χοροῦ τῶν ἀποσόλων, φίπτει τὰ τριάκοντα ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀπελπίζεται· « Καὶ ἀπελθὼν Ματ. 27. 5. » ἀπήγξατο». Βλέπε καὶ τὸν προφητάνακτα Δαβὶδ· αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὸν κορυφαῖον βαθμὸν τῆς τῶν ἀρετῶν κλίμακος· ἐπεισενόμως ἐκεῖθεν πτῶμα ἐλειεινόν, ἀλλὰ πάλιν ἀνέστη τοῦ πτώματος· ἐσαλεύθη, ἀλλὰ πάλιν ἐξηρίχθη· ἐτραυματίσθη, ἀλλὰ πάλιν ἱατρεύθη· ἥμαρτεν, ἀλλὰ πάλιν ἐδικαιώθη· ἐστησε πάλιν τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, καὶ

ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς ἀρετῆς ὅρη.

Ἐὰν οὖν, τρέχων τὸ πνευματικὸν στάδιον, ὀλισθήσῃς, στήριξον εὐθὺς ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ἐπιμονῆς τοὺς πόδας σου· ἐὰν πέσῃς, ἀνάστα πάλιν εὐθύς, καὶ περιπάτευ· ἐὰν τραυματισθῆς, βάλε εὐθὺς εἰς τὴν πληγήν σου τῆς μετανοίας τὸ ἔμπλακρον· μὴ μαράνη τῆς καρδίας σου τὴν προθυμίαν ἡ ἀμαρτία· μὴ νεκρώσῃ τῆς διανοίας σου τὸν τόνον ἡ πληγή· μὴ σβέσῃς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ τὴν ἐκχυθεῖσαν ἐν τῇ καρδίᾳ σου· μὴ φύγῃς ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον· ἐπίμεινον ἐν αὐτῷ στερεός ἀνδρίζου καὶ πολέμει τοὺς τραυματίσαντάς σε· ἐργάζου πάλιν τῆς ἀρετῆς τὰ κατορθώματα· διότι, ἐὰν μὴ ἐπιμεληθῆς εὐθὺς τὴν ἴατρείαν τῆς ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐπιμείνῃς εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν καλῶν ἔργων, τότε, συνήθειαν

λαβοῦσα ἡ ἀμαρτία, ἔλκει σε εἰς παντελῆ ἀπώλειαν, τότε μένεις ἀπηλπισμένος τῆς σωτηρίας· ἐὰν δὲ ἀναστηθῆς εὐθύς, καὶ ἀκολουθήσῃς πάλιν τῆς ἀρετῆς τὰ ἔργα, ὁ αὐτὸς πάλιν σέφανος ἀπόκειται σοι, πάλιν λέγεις καὶ σὺ μετὰ τοῦ Παύλου « Τὸν ^{τ.} ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· τὸ λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος »· διότι τοῦτον τὸν στέφανον λαμβάνει οὐ μόνον ὁ Παῦλος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀγαπήσαντες τὴν δευτέραν τοῦ Κυρίου παρουσίαν. Ἀνάβαινε οὖν διὰ τῆς ἱερᾶς κλίμακος εἰς τῆς ἀρετῆς τὸ ὄψος, καὶ ἐπίμενε ἀναβαίνων ἕως τέλους τῆς ζωῆς σου· διότι « ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος ^{μα.} σωθήσεται »· ἐπίμεινον καὶ « κράτει ὁ ἄντες, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν σέφανόν σου ».